

Svend Thorsen: De danske ministerier 1848–1901. Et hundrede politisk-historiske biografier. (Nyt Nordisk Forlag, 1967). 505 s.

Værket er udgivet af Pensionsforsikringsanstalten i anledning af dens 50-års jubilæum; det skal fortsættes med et arbejde om tiden efter 1901. Formentlig vil det kommende bind i højere grad end det foreliggende blive et kildeskrift, fordi forfatteren her vil have sin egen erfaring at øse af.

Bindet om tiden 1848–1901 bringer biografier af samtlige ministre og dertil rids af den enkelte regerings historie. Biografierne omtaler også ofte ministrenes efterslæggt. Vistnok om dem alle gælder, at de bygger på den kendte litteratur; kildestudier har ikke ført til nyvurderinger, mens der nok fra forskellige kildepublikationer er hentet enkeltheder, som ellers ikke er med i de gængse biografier. Et lignende forhold gør sig gældende for regeringernes politiske historie. Der mangler mærkelig nok samlede betragtninger over og undersøgelser af emner, som nok var af interesse, når det gælder ministeriernes historie: ministrenes faglige og politiske forudsætninger, alder, kongens/konsejlspræsidentens/ledende kredses indflydelse på personvalget m. m. eller så jordbundne forhold som aflønning, pension, »ben«, uniformer, dekorer. Forhold som disse kunne der uden tvivl være blevet plads til, uden at det ville have svækket værkets udmærkede litterære kvaliteter, som gør det til populærhistorie af høj karat.

Den meget smukt udstyrede bog bringer billeder af samtlige ministre. Som grundlag er benyttet de sammenmonterede billeder fra Folketingets ministergang; det er gode billeder, men noget små i forhold til den pompøse bog.

Vagn Dybdahl

Statsrådets forhandlinger 1848–1863. VIII. bind. 8. december 1859–29. december 1862. Udgivet af Rigsarkivet ved Harald Jørgensen. (Munksgaard, 1968). 639 s.

Den store udgave af statsrådets forhandlinger skrider nu støt frem mod sin afslutning. Bind VIII, som er udkommet i foråret 1968, slutter med geheimestatsrådsmødet den 29. december 1862 og medtager således den første halvdel af Halls andet ministerium. Udgaven skal gå til og med det sidste statsrådsmøde inden Frederik VII's død, dvs. mødet den 19. oktober 1863, så med det tempo, der hidtil er holdt, kan værket ventes at være færdigt om et par år.

Forud for gengivelsen af ministeriet Halls møder meddeler dette bind de sidste møder i geheimestatsrådet under ministeriet Rottwitt. Det indledes i øvrigt med den interessante debat i mødet den 8. december 1859, da det foresloges, at prins Christian – den senere Christian IX – skulle sendes til Holsten som statholder.

Efter fællesforfatningen af 1855 opererede man med begrebet ministerkonferencer i de tilfælde, hvor kongen var forhindret i at præsidere i geheimestatsrådet. Protokollerne fra disse konferencer forelagdes så senere kongen til godkendelse. Under ministeriet Hall afholdtes i årene 1860–62 seks sådanne ministerkonferencer. Også forhandlingsprotokollerne fra disse er taget med i dette bind, der er udgivet efter de samme principper som de foregående syv bind.

H. P. Clausen

Hakon Stangerup: Henrik Cavling og den moderne avis. (Gyldendal, 1968). 393 sider.

Professor, dr. phil. Hakon Stangerup, der er leder af Presseforskningsinsti-